

ondergewerkt met *esklop*-motieven, de *patin*-kleur is in het noorden schuilgegaan onder de *klomp*- en *sabot*-tinten, maar diep daaronder, als men het op de keper beschouwt, liggen toch ook nog de *sok*-draden. Dit verschijnsel op zichzelf overigens, ik bedoel dat *soccus* in het Germaanse gebied èn onder *patin* èn onder *klomp* en *Holzschuh* en *clogs* ligt, bewijst dat daar meer wisselvalligheden zijn voorgekomen in de geschiedenis van het schoeisel dan in het 'oppervlakkige' *soccus*-territorium. Zo kan men uit de kaart aflezen, dat de holle klomp vooral naar het noorden toe terrein gewonnen heeft. In het zuiden is hij oppervlakkiger bekend geworden, want daar is het niet tot nog eens een nieuwe laag gekomen.

Het gebied met *Holzschuh* is minder gecompliceerd van structuur dan het *klomp*- en *sabot*-gebied, hoewel het ook namen kent afkomstig van het Franse *galoche* ter aanduiding van rubberschoenen²⁰). Het schijnt met het woord *patin* niet te hebben kennisgemaakt, een aanwijzing dat het houten schoeisel zich weinig in oostelijke richting heeft verbreid. *Holzschuh* heeft wel een aantal familieleden in meer noordelijke streken; de Teuthonista geeft *holsch*, Mensing kent *Holt-schoh*, mv. *Hol(t)schen*. Dat het woord ook in onze omgeving bekend is geweest, blijkt niet alleen uit de bronnen maar ook uit de gegevens van de dialectologie; men zie de antwoorden op vraag 31 van lijst 15 (1947) van de Dialectencommissie. In het gebied waar de holle klomp de oude situatie vertroebelde maakte *holsch* e.d. plaats voor een nieuwe naam; waar dat niet gebeurde, zit het vandaag nog aan de oppervlakte van de kaart.

Hoewel uit de gegevens van de Zweedse Volkskunde²¹) blijkt dat de holle klomp ook in het zuiden van dat land bekend is geworden, zullen we ons met het *träskor*-gebied niet bezighouden evenmin als met Denemarken, waar de klompen *träschoh* heten. Daar is de kaart immers toch, om in de beeldspraak te blijven, maar één draad dik.

De kwestie is natuurlijk nog lang niet rond. *Kloefen*, *slompen*, *stillegangen*, *trippen*, *klonen*, *holen*, *hulfte*, *blok-houte* en *klonken* om van buitenlandse varianten nog maar te zwijgen, hebben alle onze aandacht niet gehad. We kunnen in dit verband echter de zaken niet meer diepgaand behandelen. Hoofdzaak voor de atlas is, dat de kaart, zoals gebleken is, het dikste weefsel heeft in het gebied van *sabot* en *klomp*.

²⁰) P. Kretschmer o.c. geeft *galoschen* overwegend voor Zuid-Duitsland en Oostenrijk, sporadisch ook voor Noord-Duitsland. Het woord komt overigens tot in Dantzig voor.

²¹) *Atlas över svensk folkkultur* (cfr. noot 5), pag. 57, krt 40.